

служби України до суду подано 92 позовних заяви на загальну суму 12,7 млн. грн.³⁴⁹.

Державна прикордонна служба України як суб'єкт владних повноважень може звернутися до суду з адміністративним позовом тільки у випадках, встановлених законом (справи про примусове видворення іноземця чи особи без громадянства за межі України, про продовження строку затримання іноземців або осіб без громадянства з метою їх ідентифікації та (або) забезпечення примусового видворення за межі території України, про їх затримання до вирішення питання про визнання їх біженцями або особами, які потребують додаткового захисту в Україні або з метою забезпечення передачі відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію, тощо).

ЕЛЕКТРОННІ ЗВЕРНЕННЯ (ПЕТИЦІЇ) ДО ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

*Галус Олена Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління та права*

Електронні звернення (петиції) до органів місцевого самоврядування – це форма безпосередньої участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення, яка полягає у направленні громадянами України колективних пропозицій (зауважень), заяв (клопотань) чи скарг з найбільш важливих питань суспільного і державного життя у електронній формі до органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, котрі зобов'язані розглянути їх і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк.

³⁴⁹ Рішення Колегії Адміністрації Державної прикордонної служби України № 3 від 19 липня 2018 року.

Відповідно до статті 40 Конституції України усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк.

В юридичній літературі досить часто можна зустріти поряд із терміном «звернення громадян» термін «петиція». Петиція є вужчим поняттям ніж звернення громадян. Звернення громадян можуть бути як індивідуальними, так і колективними, а петиція – завжди колективне звернення громадян.

На сучасному етапі термін «петиція» був закріплений законодавчо 2 липня 2015 року із внесенням змін до Закону України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р., якими запровадили нові види звернення громадян - електронні звернення та електронні петиції.

Електронна петиція та електронні звернення є різними поняттями, Електронне звернення – це письмове звернення, надіслане з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку. Під *електронною петицією* варто розуміти різновид звернення громадян, поданого в електронному вигляді через веб-сайт до Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів або органу місцевого самоврядування з найбільш важливих питань суспільного і державного життя.

Порядок подачі та розгляду електронних петицій органам місцевого самоврядування є недостатньо врегульованим. Так, громадяни можуть звернутися до органу місцевого самоврядування з електронними петиціями через офіційний веб-сайт органу, якому вона адресована, або веб-сайт громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронної петиції. Порядок розгляду таких електронних петицій визначається відповідно місцевою радою.

На практиці виникають певні проблеми, пов'язані із неуніфікованим порядком подачі та розгляду електронних петицій органами місцевого самоврядування. Так, електронна петиція, яка в установлений строк не набрала

необхідної кількості голосів на її підтримку, після завершення строку збору підписів на її підтримку розглядається як звернення громадян відповідно до Закону «Про звернення громадян». Разом з тим не вирішено питання щодо механізму реалізації петицій, які будуть розглядатися як індивідуальні звернення.

Гостро стоїть питання і щодо голосування одних і тих же осіб з різних електронних адрес, що спотворюватиме результати збору підписів на підтримку електронної петиції, адже ст. 5 Закону України «Про звернення громадян» визначає, що застосування електронного цифрового підпису при надсиланні електронного звернення не вимагається.

Запровадження електронних петицій на місцевому рівні відбувається повільно. Це пов'язано із процесом об'єднання територіальних громад, коли ще не створено або недостатньо наповнено веб-сайт новостворених органів місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади та не прийнято рішення про порядок розгляду електронних петицій.

Також доцільно затвердити примірне положення про порядок розгляду електронних петицій органами місцевого самоврядування, оскільки на практиці зустрічаються випадки, коли відповідні положення приймаються неуповноваженими суб'єктами (наприклад, сільським, селищним, міським головою або виконкомом відповідної ради), місять різні вимоги до електронних петицій та порядку їх розгляду тощо.

Розглянемо детальніше порядок внесення та розгляду електронних петицій в місті Хмельницькому. Вимоги до створення, оприлюднення й розгляду електронної петиції визначаються Порядком розгляду електронної петиції, адресованої Хмельницькій міській раді, який затверджений рішенням Рішення Хмельницької міської ради від 27.01.2016р. № 6.

Громадяни (мешканці міста) можуть звертатися з петиціями до Хмельницької міської ради через веб-сайт Єдиної системи місцевих електронних петицій <http://e-dem.in.ua>.

Для створення електронної петиції до Хмельницької міської ради автор (ініціатор) петиції заповнює державною мовою спеціальну форму, яка розміщена на Веб-сайті петицій, розміщує та надсилає текст електронної петиції.

Неправдиві відомості, подані автором (ініціатором) петиції, громадським об'єднанням, є підставою для відмови в її оприлюдненні або для виключення з режиму оприлюднення.

В петиції може бути викладено пропозицію щодо вирішення порушеного у ній питання. Петиція не повинна містити заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганду війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, заклики до вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини, інформацію, яка принижує честь і гідність, права та законні інтереси осіб, матеріали та вислови, які становлять загрозу національним інтересам і національній безпеці України, матеріали та вислови порнографічного, еротичного або сексуального характеру, матеріали та вислови, які містять передвиборчу агітацію, рекламу товарів, робіт та послуг.

Петиція, яка відповідає встановленим вимогам, оприлюднюється на Веб-сайті петицій протягом двох робочих днів. Дата оприлюднення Петиції на Веб-сайті петицій є датою початку збору підписів на її підтримку.

Петиція до Хмельницької міської ради розглядається за умови збору на її підтримку не менше ніж 500 підписів громадян (мешканців) протягом 90 календарних днів з дня її оприлюднення.

Петиція, яка в установлений строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку, після завершення строку збору підписів на її підтримку розглядається як колективне звернення громадян відповідно до Закону України «Про звернення громадян», про що повідомляється автору (ініціатору) петиції.

Петиція, яка протягом установленого строку набрала необхідну кількість підписів на її підтримку, не пізніше наступного дня після набрання необхідної кількості підписів надсилається до відділу роботи із зверненнями громадян

міської ради із зазначенням інформації про дату початку збору підписів, дату направлення петиції, загальну кількість та перелік осіб, які підписали петицію, строк збору підписів.

Інформація про початок розгляду петиції, яка в установленій строк набрала необхідну кількість голосів на її підтримку, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Хмельницької міської ради та Веб-сайті петицій не пізніше як через два робочі дні після отримання такої петиції.

Розгляд петиції здійснюється невідкладно, але не пізніше десяти робочих днів з дня оприлюднення інформації про початок її розгляду.

Організацію розгляду електронних петицій, адресованих Хмельницькій міській раді забезпечує відділ роботи із зверненнями громадян міської ради, який реєструє в автоматизованій системі петицію із зазначенням інформації про дату початку збору підписів, дату направлення петиції, загальну кількість та перелік осіб, які підписали петицію, строк збору підписів та направляють для резолюції міському голові.

Якщо вирішення питань, порушених у тексті петиції вимагають скликання сесії міської ради або розгляду на засіданні виконавчого комітету міської ради – проект рішення щодо розгляду відповідної петиції готується виконавчим органом міської ради (відповідальним виконавцем) або установами міста відповідно до їх компетенції.

Розгляд петиції здійснюється на пленарному засіданні міської ради або виконавчого комітету міської ради, шляхом прийняття рішення.

Наступного дня після розгляду петиції на засіданні виконавчого комітету міської ради або сесії міської ради на офіційному веб-сайті міської ради та Веб-сайті петицій міським головою оприлюднюється оголошення щодо підтримки або не підтримки петиції.

Відповідь на петицію не пізніше наступного робочого дня після закінчення її розгляду оприлюднюється на офіційному веб-сайті міської ради, та Веб-сайті петицій, а також надсилається у письмовому вигляді та/або на

електронну адресу автору (ініціатору) петиції уповноваженим виконавчим органом міської ради.

Загалом впровадження інституту електронних петицій має позитивний вплив на забезпечення конституційного права громадян брати участь в управлінні місцевими справами, публічності та гласності діяльності органів місцевого самоврядування.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СТАДІЙНОСТІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Дем'янова Олена Вікторівна,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права та приватноправових дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
Царенко Сергій Іванович,
кандидат юридичних наук, доцент, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Забезпечення доступу до правосуддя та реалізація верховенства права в цивільному судочинстві передбачає розвиток законодавства і судової практики в напрямку втілення в життя основних вимог цього імперативу. Це можливе тільки за умови всебічного врахування особливостей процесуальних відносин, однією з яких є їх динамічність. При цьому розгляд і вирішення цивільної справи відбувається через послідовну зміну етапів процесуальної діяльності, котрі в науці називаються стадіями цивільного процесу. Стадійність представляє собою істотну рису цивільного судочинства, тому має важливе значення для реалізації імперативу верховенства права, адже саме через стадії значною мірою реалізується структура цивільного судочинства. Зокрема, на забезпечення верховенства права спрямована функціональність стадій, відповідність стадійної будови закономірностям механізму процесуальної взаємодії суб'єктів, поступовий розвиток концепції прозорості і прогнозованості результатів судочинства на різних стадіях процесу тощо.